

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/47/2019
Identifikačné číslo spisu: 1216211730
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1216211730.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. Š., trvale bytom v U., N. XXXX/X, 2/ D. D., trvale bytom v U., F. XX, 3/ R. Ž., trvale bytom v U., U. XX a 4/ D. Ž., trvale bytom ako žalobca 3/, všetkých zastúpených splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave - mestskej časti Ružinov, Šumavská 3, proti žalovanej X. Š., trvale bytom v U., U. XXXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Studio Legale s.r.o, so sídlom v Bratislave, Mostová 2, o určení, že pohľadávky žalobcov patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 16C/147/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. októbra 2017 sp. zn. 7Co/278/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júna 2017 č. k. 16C/147/2016-103 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že ich pohľadávky patria do dedičstva po poručiteľovi N. Š., nar. XX. H. XXXX a zomr. XX. G. XXXX, naposledy bytom v U., D. XXXX/X a žalovanej priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozsudok odôvodnil vo veci samej právne ust. § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“), § 212 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z. z., dnes už i v znení zákonov č. 137/2019 Z. z. a č. 390/2019 Z. z., ďalej tiež len „C. m. p.“) a § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) a vecne úmrtím otca žalovanej bez zanechania závetu aj listiny o vydedení, statusom žalovanej ako jedinej dedičky po ňom, jej nesúhlasom so zaradením pohľadávok žalobcov do dedičstva a stotožnením sa s názorom žalovanej, že žalobcom chýbal naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení (ako základný procesný predpoklad, umožňujúci zaobranie sa žalobou vecne). Určovacia žaloba totiž žiadnym spôsobom neodstráni spornosť právneho vzťahu medzi stranami a žalobcovia sa mali domáhať ochrany svojich nárokov žalobou na plnenie. Právo žalobcov tu nie je žiadnym spôsobom a ani ich postavenie sa bez

požadovaného určenia nestane neistým, takže žalobcami zvolená žaloba tu nemôže poslúžiť ani potrebám praktického života, ale má len potenciál viesť k zbytočnému rozmnožovaniu sporov (odkaz na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Prijat' potom podľa súdu prvej inštancie nešlo ani názor žalobcov, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení nebolo treba preukazovať, pretože vyplýva priamo z právneho predpisu (z § 212 ods. 1 C. m. p.), keď o taký prípad ide len u zakotvenia právny predpisom potreby určovacej žaloby a ustanovenie použité v argumentácii žalobcov hovorí len všeobecne o žalobe.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 11. októbra 2017 sp. zn. 7Co/278/2017 na odvolanie žalobcov rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 C. s. p. potvrdil (ako celok) a žalovanej priznal voči všetkým žalobcom nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Nad rámec stotožnenia sa i s odôvodnením napadnutého rozsudku a zopakovania tiež citácie rozhodných ustanovení, použitých už súdom prvej inštancie doplnil, že jedinou a zásadnou odvolacou námietkou žalobcov bola námietka nesprávneho právneho posúdenia veci a tá nebola dôvodnou. Pri nespornosti toho, že dedičstvo po nebohom otcovi žalovanej, zomrelom ako rozvedenom a bez zanechania závetu aj listiny o vydedení, žalovaná ako jediná dedička prijala a toto predstavovali viaceré aktíva (najmä nehnuteľnosti bližšie identifikované v rozsudkoch nižších súdov) a jediné pasívum reprezentované nákladmi pohrebu poručiťa, uhradenými žalobkyňou 1/ (pri nesúhlase žalovanej so zaradením do pasív aj pôžičiek všetkých žalobcov) mal za to, že ustanovenie § 212 ods. 1 C. m. p., použité v argumentácii žalobcov, síce pripúšťa aj žalobu o určenie, že poručiť bol v čase svojej smrti vlastníkom určitej veci (s cieľom odstrániť spornosť v tejto otázke), ide tu ale o vyriešenie spornej otázky účastníkov dedičského konania a všetkých dedičov (s potrebou ich zapojenia do sporu či už na strane žalobcov alebo žalovaných). Žalobcom v prejednávanej veci ale postavenie dedičov neprislúchalo, preto súd prvej inštancie správne trval na preukázaní ich naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a ak dospel k záveru, že predmetná žaloba nevyrieši spornosť právneho vzťahu a (nevytvorí - pozn. dovolacieho súdu) ani pevný právny základ medzi stranami sporu, zamietnutie ním žaloby bolo vecne i právne správne.

3. Proti takémuto rozsudku podali všetci žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f/ aj § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Výtýkanú tzv. zmätočnosťnú vadu podľa nich založilo zamietnutie žaloby z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a nepristúpenie už žiadnym z nižších súdov k vykonaniu dokazovania (ktorým by sa mohla preukázať dôvodnosť nárokov žalobcov). Právnou otázkou dosiaľ dovolacím súdom neriešenou, od ktorej vyriešenia celkom nepochybne záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je potom podľa žalobcov práve otázka korektnej interpretácie ustanovenia § 212 ods. 1 C. m. p. a v jej rámci najmä odpoveď na právne významnú podotázku, či z tohto ustanovenia priamo vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení (bez potreby ho preukazovať). Navrhli zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C. s. p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bol napádaný rozsudok vydaný (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia podmienky jej zastúpenia i spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p. v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii - v znení neskorších zmien a doplnení), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.), uvádza nasledovné:

6. Aj za účinnosti C. s. p. (podobne ako skôr za účinnosti jemu predchádzajúceho Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“) treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani sebou samým) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle §

419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada; podľa § 432 ods. 1 C. s. p. potom dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podľa odseku 2 tu spomínaného ustanovenia sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaním namietanú procesnú (tzv. zmätočnosť) vadu, sú a/ nesprávny procesný postup súdu, b/ následok postupu pod a/ v podobe znemožnenia strane sporu realizovať jej patriace procesné práva či prinajmenšom niektoré z nich a c/ miera (intenzita) zásahu, pri ktorej už je namieste konštatovanie porušenia práva strany sporu na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní.

14. Na to, aby mohlo dôjsť ku konštatovaniu zaťaženia konania pred súdom vadou v podobe porušenia nesprávnym procesným postupom súdu práva strany sporu na spravodlivý proces, musí byť daná jednak príčinná súvislosť medzi nesprávnym procesným postupom súdu a upretím strane sporu niektorého z jej príslušiacich procesných práv, okrem toho tu však musí byť aj zákonom predpokladaná intenzita zásahu do práv, odôvodňujúca záver, že nebyť takéhoto zásahu, strane sporu by sa dostalo možnosti uplatniť tie argumenty alebo námietky, ktoré pre nenáležitý postup odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) museli byť uplatnené až dovolaním.

15. V prejednávanej veci nešlo podľa odvolacieho súdu usúdiť na splnenie žiadnej z takýchto podmienok; keďže za správny a procesnému právu plne zodpovedajúci treba považovať procesný postup spočívajúci vo venovaní sa súdu prvej inštancie primárne otázke existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. V zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov, na ktorých ani v tejto konkrétnej veci nie je žiaden dôvod čokoľvek meniť, totiž ide o základný procesný predpoklad určovacej žaloby, bez splnenia ktorého nie je možné (je vylúčené) zaoberanie sa takouto žalobou vecne. Nepreukázanie naliehavého právneho záujmu a nemožnosť usudzovať ani na niektorý z prípadov, v ktorých sa existencia takého záujmu predpokladá, preto musí viesť k bezodkladnému zamietnutiu žaloby

(bez ďalšieho a teda aj bez vykonávania navrhovaného dokazovania, majúceho v prejednávanej veci slúžiť výlučne na preukázanie vecnej opodstatnenosti požiadaviek žalobcov a nie aj na preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu), ktoré jediné je tiež v súlade so zásadou procesnej ekonomiky (v tejto súv. por. tiež čl. 17 Základných princípov C. s. p.). Akceptovanie takéhoto postupu súdu prvej inštancie odvolacím súdom vrátane uvedenia dôvodov, prečo sa tak stalo, preto znaky nesprávneho procesného postupu predpokladaného ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. nemalo a ani mať nemohlo - zvlášť ak v tomto prípade ani nešlo o postup pričítateľný priamo tomu súdu, ktorého rozhodnutie podľa platnej procesnej úpravy predstavuje primárny predmet dovolacieho prieskumu (tu rozumej odvolaciemu súdu) a len obraznú vstupnú bránu k prípadnému namietaniu nesprávností aj v procese pred iným súdom (tu rozumej súdom prvej inštancie).

16. Vo vzťahu k možnej (tu inak priamo neuplatnenej) vade zmätočnosti pre nedostatok odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozsudkov nižších súdov je žiaduce uviesť, že pôvodne čiastočne rozdielna a až neskôr zjednotená rozhodovacia prax najvyššieho súdu dospela - hoc aj ešte v režime O. s. p. - k záveru, že diskutovaný pojem „procesný postup“ (priblížený už pod 13. zhora) principiálne nemožno vykladať extenzívne - jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu (v tejto súv. por. najmä stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. zmätočnosťnú vadu, skôr tvoriacu súčasť § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. len výnimočne).

17. V prejednávanej veci ale o prípad spomenutej výnimočnosti a teda ani o prípad potreby postupu v intenciách druhej vety stanoviska R 2/2016 ísť nemohlo, keď výnimka sa má týkať len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné i podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, o aký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003), resp. ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory (protirečivosti). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05) a právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

18. V posudzovanom prípade potom obsah spisu neposkytoval žiaden podklad pre (prípadný) záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., pričom za takú vadu taktiež v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivo, o aký prípad tu ale nešlo).

19. Pokiaľ žalobcovia dovolaním namietali nedostatky dokazovania (presnejšie jeho nevykonanie), okrem už uvedeného pod 15. zhora tu platí, že dokazovanie je časť civilného procesu, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh (v sporovom konaní žaloba) týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu a nie strán sporu. Pokiaľ súd v priebehu civilného procesu (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (tu por. R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale na základe záverov už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu por. R 37/1993 a 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 86/2012).

20. Ani podľa novej právnej úpravy civilného procesu, účinnej od 1. júla 2016, nie je dôvodom

zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., žiadneho z ďalších písmen rovnakého ustanovenia a ani v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov či nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad vo veci prejednávanej takýmto súdom pod sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

21. Pokiaľ dovolatelia zastávali názor o prípustnosti nimi podaného dovolania aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., k tomuto je žiaduce uviesť, že z pohľadu posudzovania prípustnosti dovolania jednotiacim prvkom pre všetky dovolania podávané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (nerozhodno či pre tvrdený odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., pre doterajšie neriešenie problému dovolacím súdom podľa písmena b/ rovnakého ustanovenia alebo napokon pre stav rozdielnosti rozhodovania odvolacieho súdu podľa písmena c/) je to, že u otázky riešenej podľa dovolateľa odvolacím súdom nesprávne musí ísť o otázku právnu (questio iuris) a zároveň otázku pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúcu (teda takú, na ktorej určitom posúdení závisel celkom konkrétny spôsob rozhodnutia o odvolaní, kým pri inom jej posúdení by bol očakávateľným úplne iný výsledok odvolacieho konania). Z už uvedeného plynie, že spôsobilým predmetom odvolacieho prieskumu nie sú a prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci nezakladajú ako otázky skutkové (questio facti), tak ani také právne otázky, od ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo (otázky len akademického rázu). Napokon tu platí, že ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo na riešení viacerých (prinajmenšom dvoch) právnych otázok, z ktorých riešenie každej je spôsobilé podporiť zvolený spôsob rozhodnutia a to i samostatne, za iný než akademický spôsob položenia rozhodnej právnej otázky dovolaním možno považovať len taký, pri ktorom dovolateľ nastolí obrazne „na pretras“ všetky (obe) otázky, u oboch vytkne odvolaciemu súdu nesprávnosť ich riešenia a sám poskytne alternatívny spôsob riešenia takýchto otázok vrátane argumentácie na jeho podporu.

22. Pri takomto nazeraní na problém síce dovolateľom nešlo vyčítať, žeby sa o sformulovanie podľa nich dosiaľ dovolacím súdom neriešenej otázky nepokúsili a ani žeby v tomto prípade nešlo o otázku právnu, s prihliadnutím k založeniu napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu na až dvoch právnych záveroch (z ktorých tým prvým bol - nech aj len implicitne vyjadrený a trochu kostrbatejšie vyargumentovaný - záver o nedostatku vecnej /tzv. aktívnej/ legitímácie žalobcov na žalobu podľa nimi použitého ustanovenia C. m. p. a tým druhým záver o nepreukázaní žalobcami naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, zhodný so záverom súdu prvej inštancie) však na vecnú prejednatelnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. bolo žiaduce spochybnenie oboch takýchto čiastkových záverov (položením dvoch právnych otázok so schopnosťou presvedčiť dovolací súd, že odvolací súd obe vyriešil nesprávne). Práve to sa ale žalobcom, zjavne nepochybným o dopade ustanovenia § 212 ods. 1 C. m. p. aj na ich prípad, nepodarilo.

23. Podľa § 212 ods. 1 C. m. p. nezariadenie majetku alebo dlhov, ktoré boli medzi účastníkmi sporné, do dedičstva nebráni účastníkom, aby sa domáhali svojho práva žalobou. Podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia skončenie konania o dedičstve nebráni tomu, kto nebol účastníkom konania o dedičstve, aby sa domáhal svojho práva žalobou okrem prípadu, keď sa vykonala likvidácia dedičstva.

24. Podľa § 168 C. m. p. veriteľ poručiteľa je účastníkom a/ v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa, ktorou sa vyporiadava pohľadávka veriteľa, b/ v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov a c/ po právoplatnosti uznesenia o nariadení likvidácie dedičstva, ak prihlásil svoju pohľadávku.

25. Vychádzajúc z práve odcitovaných ustanovení (prvého čo do odseku 1 citovaného už aj oboma nižšími súdmi) nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že ak veriteľ poručiteľa je účastníkom konania o dedičstve len v prípadoch výslovne vymenovaných v ustanovení § 168 C. m. p. a o žiaden z takých prípadov v prejednávanej veci a veciach s ňou druhovo totožných (tu rozumej v konaniach o dedičstve, v ktorých sa určité aktívum alebo pasívum dedičstva stane pre jeho popretie dedičom sporné a súd konajúci v jednom z mimosporových konaní sa v ďalšom obmedzí na konštatovanie takejto spornosti bez prihliadania na takto vzniknutý predmet sporu) nejde (pričom prípadné účastníctvo veriteľa v konaní o dedičstve sa s existenciou sporu medzi ním a dedičom významovo vylučuje), takáto osoba nie je (nemôže byť) ani aktívne legitimovaná na podanie žaloby predpokladanej ustanovením § 212 ods. 1 C. m. p., ktoré slúži výlučne na vyriešenie sporných otázok medzi dedičmi a naopak je tu odsek 2

rovnakého paragrafu i zákona, ktorý poskytuje priestor na riešenie prípadných sporných otázok medzi dedičmi a inými osobami (bez statusu účastníkov konania o dedičstve, veriteľov poručiteľa z takto zadaného okruhu nevynímajúc).

26. Vyriešenie otázky, či z ustanovenia § 212 ods. 1 C. m. p. priamo vyplýva možnosť podania žaloby o určenie existencie pohľadávky, majúcej predstavovať pasívum dedičstva (dlh prechádzajúci na dediča, za ktorý tento zodpovedá do výšky hodnoty nadobudnutého dedičstva), by tak aj v prípade jej pozitívneho - tu však vzhľadom na uvedené vyššie nemožného - zodpovedania (kedy by tu nebola ani potreba preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení) nemohlo nič zmeniť na tom, že použitie takejto úpravy pre nedostatok statusu ktoréhokoľvek žalobcu ako účastníka konania o dedičstve v prejednávanej veci neprichádzalo do úvahy. Práve to činilo otázku nastolenú dovolaním akademickou (na rozdiel od inej, dovolaním však nepoloženej otázky výkladu ustanovenia § 212 ods. 2 C. m. p.).

27. Dovolaciemu súdu preto za opísanej situácie neostávalo iné, než dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné odmietnuť.

28. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.